

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАНА

«Виреш ми очи і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
один раз на тиждень і руских свят
в 1/2 год. пополудни.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під ч. І.
Л. Домбровського (Хорунщини). Екс-
педиция місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи авертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
30 с. від стрічки.

Відгомін цісарского зїзду.

(X) Недавний зїзд цісаря Вільгельма II з царем Миколаєм II. у Вісбадені і в Дармштаді все ще не перестає бути предметом денникарских обговорів. Nordd. Allg. Ztg. присвячує сему зїздові свої замітки і констатує, що стріча обидвох володарів відбула ся вельми сердечно і не остане без далекоюяглого і тривкого впливу в будуччині. При нагоді сеї стрічи обговорили обидва монархи найважнійші політичні питання сучасні. Метою сих переговорів було тривке обезпеченє світового мира. Сей денник запевняє, що у відносинах поміж Німеччиною а Росією вісбаденський і дармштадський зїзд знов потвердив, що взаємини поміж обидвома монархами і обидвома правительствами є такі добрі і певні, як се може бути лише при особистій приязни володарів і обостороннім довірю кермуючих мужів державних і при недостатчі всяких політичних суперечностей двох заприязнених держав сусідних.

Очевидно на тих зїздах у Вісбадені і в Дармштаді цісар Вільгельм і цар Миколай та їх міністри заграничних справ гр. Більов і гр. Лямбсдорф обговорювали поміж иншим македонську справу. Köln. Ztg. подає яко вислід сих конференцій, що Німеччина ще з більшим притиском повторить свої представлення султанові, бо тим способом інтереси Туреччини найкраще будуть поведені, наколи она буде ділати в порозуміню з державами європейскими. Європейські держави мусять безуслівно обставати при виконаню постанов в Міршптег, але з другого боку, як замічає сей поважний денник німецький, були би європейські держави склонні поробити Туреччині деякі пільги у виконаню сих постанов.

Однак Туреччина оглядає ся за викрутками, якби можна хитрим способом відвернути від себе виконанє домагань Німеччини, Росії і Австрії. Она оглядає ся тепер на Італію, котра чує ся обидженою, що єї яко належної до тридержавного союзу не було при тих переговорах, а Англія також була-б не від того, щоби посприяти Туреччині в проволочі реформ вимаганих.

Європейські держави наміряють отже ще виждати якийсь час, а відтак, колиб Туреччина не приступила до виконаня реформ, тоді-б виконали на турецьких водах демонстрацію фльот. Заповідню сеї демонстрації наміреної уважають приїзд російської ескадри до Триєсту, а се можна вважати новим доказом солідарности в тій справі Австрії з Росією. Така демонстрація погіршила-б положенє Туреччини вже й задля того, позаяк кн. Юрій, кретенський губернатор, прибув до Відня, щоби з підмогою європейских держав осуягнути зміни управи в напрямі більше автономічнім. Тут єго відсилають до опікунчих держав Англії, Росії, Франції й Італії, бо на разі не хотять ще роздратовувати Туреччини, але коли Туреччина зволікати-ме з реформами в Македонії, тоді певно євро-

пейські держави приступлять до демонстрації фльот.

Промова пос. о. Богачевского

в кравівім соймі дня 7. жовтня 1903 при розправі над звітом шкільної комісії про стан народних шкіл і учительских семінарій в 1900 і 1901/2 р.

(Дальше).

Інспектор Гартлеб зі Збаража підчас візитації школи в Климківцях поздерав і подоптав рускі картки, котрі собі жінка учителя на вавонках понаписувала. Тимчасом учитель Поляки не вдоволяють ся тим, що всі книжки рускі і польські нашіковані суть польскими патріотичними уступами, але в голови руских дітей вбивають патріотичні польські вірші з власної фантазії. І так учитель з Бучача Химляковский пише на таблиці в школі: для виученя ся на память:

Jak długo w sercu naszym
choć kropla polskiej krwi,
jak długo w ręku naszym ognista szablą łśni,
stać będzie kraj nasz cały,
stać będzie Piastów gród, zwycięży orzeł biały,
zwycięży polski lud i t. d. i t. d.

За єго приміром іде учитель. Сенковский в Золотого Потока і пише:

«Pierz Kościuszko na nas z nieba,
jak w krwi wrogów będziemy brodzić,
Twego miecza nam potrzeba,
by ojczyznę oswobodzić.
Wolność droga w białej szacie,
Złotem skrzydłem w górę leci.
Na jej czole patrzaj bracie,
jak swobody gwiazda świeci».

Ніхто там не хоче вам вашого Косьцюшка нарушати, також не можна би нічого мати, коли би таких пісень мусли ся учити діти польські. Алеж знову не можна вимагати, щоби діти рускі учили ся таких надобовязково польских патріотичних пісень. Бо що би ви зробили, як би так дітям польским наказувано і в голову вбивано рускі патріотичні народні пісні. (Славно).

Мої панове! Приходить тепер річ найбільшійша.

Докучає ся учителям руским за ніщо, докучає ся їм, хотяйби они жадної ані жадної фарби не показували і цілою душою своєму званю посвящали ся.

Під днем 23. марца 1903. ч. 267. прислала Рада шкільна окружна в Збаражі до Заряду школи в Климківцях письмо з залученими трома табелями кваліфікаційними тих кандидатів, які подали ся на посаду сталого учителя в Климківцях, з припорученєм скликати Раду шкільну місцева на засіданє в цілі виданя приписаної опінії.

Засіданє таке справді відбуло ся 8. півтня с. р. і опінія випала на користь Михайла Дорожницького, тимчасового місцевого учителя.

Тимчасом зараз 25. півтня вїт з Климківців Матеуш Фабян заявив торжественно Дорожницькому, що помімо корисної опінії він тої посади не дістане, а то длятого, що тримає з Русинами. Яко тримає з Русинами уважає Фабян се, що Дорожницький в своїм часі власновільно не віддав школи на отворенє польської читальні, але відісе ся з тим до Ради шкільної окружної, хотяй то само зробив він, як руска

читальня просила о локаль. Крім того удав ся той Фабян в товаристві 2 людей до учителя Поляка в сусідній громаді в Голатках, Яна Нарожанського з намовою, щоби подав ся на посаду учителя в Климківцях, бо після запевненя інспектора Гартлеба з певностию тую-ж дістане.

Рада шкільна в Збаражі рескриптом з 1. мая ч. 333 уневажила цілком легальну опінію з 8. півтня і завізвала до скликаня другого засіданя і цілком нелегально додала табелю кваліфікаційну згаданого Яна Нарожанського.

Рада шкільна місцева в Климківцях відповідає, що ухвала з 8. півтня хиба з тої причини може бути неважна, що дня 13. січня 1902. при виборах замість 2 радних і 2 заступників вибрано аж 5 радних. На тоє Рада шкільна краєва зарядила нові вибори, котрі відбули ся дня 30. мая, а дня 20 червня вибирають председателем о. Володимира Гарасимовича з Терпилівки.

Против того вибору вїсе кс. канонік Цісло з Токів протест на тій підставі, що в виборі председателя взяв участь не він, але єго експозит Медия кс. Петро Горжелец. Хотяй сей протест не був зовсім оправданій, понеже Климківці власне суть прилучені до латинської експозитурі в Медии і кс. Горжелец має там характер і титул пароха, а крім того 20. червня кс. Цісла не було тоді дома, і все урядованє здав на кс. Гожельца. Мимо того Рада шкільна окружна в Збаражі вибір председателя уневажила і поручила вїттові Фабянові перевести новий вибір. Вибір відбув ся при участі 4 членів під проводом вїтта Фабяна, котрі віддали свій голос на дідича Черняковского. І тепер Нарожанський може бути певним, що посаду в Климківцях дістане. А жерелом всеї тої безправности є лист того дідича Черняковского писаний до вїтта Фабяна, котрий позволю собі тут перечитати (читає):

Lwów 25. marca 1903 ul. Podlewskiego. Szanowny Mateuszu! Dziękuję za doniesienia różne o mojem gospodarstwie. Panu ekonomowi poleciłem aby wydał pół korca grochu na list Czarkowskiego i nasienie, o co się trzeba upomnieć u niego. Prezente profesorowi na posadę w Klimkowcach nie można wydać, bo on jest niepewny człowiek. Prosię ks. kanonika Cislę, aby wstawił się u p. starosty za tem, aby do Klimkowic danó nauczyciela Polaka. Z życzliwością F. Czerniakowski.

Лист той перечитав неписьменному Фабянові писар громадский Павло Лозинський, і поки був в Галичині, сидів тихо, але як вїїхав до Америки, написав з Америки, що сумління єго гризе і не може дальше витримати і хоче, щоби світ довідав ся, за що терпить невинний Русин учитель Дорожницький.

То само дїє ся другому учителеви Стеткевичеві в Струсові, повіта теребовельского. Він дістав похвалу від Є. Е. Митрополита Шептицького і від інспектора шкільного, отже в минулім році дістав два рази похвалу, а мимо того Рада шкільна переносить єго до Лошнева, а коли він і там свої обовязки щиро виповняв, то Рада шкільна краєва написала до Ради шкільної окружної в Долині, що позаяк Стеткевич зробив ся в теребовельським повіті неможливим, то поручає ся прийати єго на посаду в Перегінську.

Мої панове, чиж таке поступованє, чиж така система нерівної міри може кого небудь із рускої молодїжи захопити до вступленя в стан

учительский? Чиж протівно в виду того не мусить кожний від того заводу відвернути ся і відчужити ся?

»В поті чола твого будеш їсти свій хліб« каже св. Письмо і того слова не боїть ся жаден руский учитель, але страшно мусить боліти так нерівна міра, кривда, неправда, несправедливість, нелюдскість. (Оплески руских послів).

Для того той, котрий покінчив всі студії, але завчасу-ситуацію переглянув, як найскорше, поки час від учительства утікає, так міркуючи: має мене така доля чекати, маю я за свою працю і труди крім нужди еще несправедливо трактований бути, то волю вже камінь товчи при дорозі, як до заводу учительського вступати. (Оплески руских послів).

Позвольте тепер, панове, перейти до третьої послідної точки справоздання Ради шкільної краєвої то є о фреквенції дітей. Тут па жаль треба сказати, що фреквенція цілком не є імпоунюча. І так всіх обовязаних до науки шкільної в цілім краю дітей в віці від 6 до 12 літ в р. 1902 було 1,207.000 всіх таких дітей в тих громадах, де є чинні школи і котрі належать до звязку шкільного, з другими громадами було дітей 942.529, а з того ходило на щоденну науку 698.153. Если дочислимо до того числа діти побираючи науку в школах приватних, в школах висших, промислових і фахових 49.911, то все таки випаде, що навіть в тих громадах, де є школи, не побирає науки 194.775 дітей т. є 20.6% а загалом в цілім краю не побирає науки шкільної 279.000, або 27.1% дітей від літ 6 до 12.

Подано дальше: Тих 698.153 ходячих до школи мусіло ся містити в 8.732 класах т. зв. припадало на одну класу 80 школярів. Питаю панів, чи при такім числі дітей в одній класі може наука поступати, чи може бути який успіх з тої науки?

Алеж бо в числі 698.153 дітей містять ся і діти, котрі ходили до шкіл виділових 6. 5. 4. і 3-класових, в котрих таке переповнене є неможливе. Але то ще відбиває ся на тих найнищих школах, де з тої причини припадало 100 до 150 дітей в одній класі.

Рада шкільна краєва покликає ся на те, що завела т. зв. подільну науку. Тутки можу покликати ся на слова св. Евангелія, що коли дурні діви просили у мудрих поділу оливи, то ті відповіли: Если вам дамо половину, то не стане ні нам, ні вам.

Не менше сумна а може ще сумнійша є фреквенція т. зв. доповняючої науки. В цілім краю обовязаних є до науки доповняючої дітей від 13 до 15 літ 480.400, а в тих громадах, де є школи, 223.469 дітей. На то все ходить на на-

уку доповняючу лиш 132.254. Коли до того дочислимо учеників в школах приватних, висших і домових в числі 17.164, то випаде, що 74.051 дітей, або 33.1% не побирали науки. Крім того не побирали доповняючої науки діти в тих громадах, де не було чинної, або жадної школи, або де школа не стейт ще цілх 6 літ, а котре то число виносить 256.000 дітей. Разом отже не ходило на науку доповняючу аж 331.000 або 68.8% всіх в тім віці обовязаних дітей.

(Дальше буде).

„Народна Торговля“.

(Ковчезь).

Над діяльністю управляючого Совіта за послідний адміністраційний рік та над внесенням Совіта отворив председатель дискусію, в якій забрав перший голос о Лежогубский і зажадав поясненя що-до адміністрації і приходів в реальності «Народної Торговлі». Поясненя в тій справі уділив член Совіта др. Федак.

Дальше проф. Білецький запитував, чи товариство веде евіденцію всіх крамниць в краю і чи старає ся о те, щоби всі крамниці побирали товари в «Народній Торговлі». — Проф. Кокорудз пояснив, що удержує ся евіденцію лише тих крамниць, що стоять в купецких зносинах з «Народною Торговлею», та що робить ся заходи, аби і інші крамниці позискати для товариства. До сего додав п. Червявский, що «Народна Торговля» уділила помочи укінченому академикови торговельному до виїзду до Лондона на студії в тім напрямі, а по повероті его займе ся товариство основно організацією крамниць.

О. Бородайкевич і п. Кисіль висказали бажанє, щоби при складах удержувати більше старшого персоналу до обслуги.

П. Лев Шехович звернув увагу на пасивні склади Станиславова, Борщева й Городенки і заапелював до патріотичної публіки сих охрестностей, щоби відповідно піддержала свою інституцію.

Директор Нагірний вказав на обставину, що в поодиноких складах лучають ся хвилеві страти мимо того, що управа товариства старає ся, щоби се не появляло ся.

Проф. Шухевич вказував на аналогічний примір з попередного року, де один із складів нерзтовних став в сім році рентовним, а хоть було би пожадано, щоби всі склади розвивали ся як найлучше, то все таки треба зазначити, що зиск загальний дає спроможність виплатити 7% дивіденди, а се в нинішних часах конкурен-

ції свідчить найлучше про загально дуже добрий розвій нашої інституції.

Опісля председатель зборів уділив голосу п. Григорієви Грозикови, який іменем контрольної комісії поставив внесенє, аби управляючому Совітові уділити абсолюторію з діяльності за рік 1902/3, що збори ухвалили.

З черги відбув ся доповняючий вибір членів Совіта. При голосованю картками вибрано знова д-ра Щасного Сельского і о. Євгена Гувара. До головної комісії контрольної на сліду-ючий рік вибрано пп. Титка Реваковича, Антонова Хойнацкого і о. Александра Темницького.

Вкінці п. Грозик предложив отей три внесенє: 1) щоби основний фонд уміщено в цінних паперах і щоби его спроцентовано; 2) щоби Товариство набувало доми лише в крайній потребі; 3) щоби торговельні практиканти вчили ся бухгалтерії. — Вяясненя уділила Дирекція, опісля в тій справі заберали ще голос п. Кисіль, др. Кормош і проф. Шухевич, почім сї внесенє передано управляючому Совітові до узглядненя.

На тім зборі покінчили ся.

НОВИНКИ.

— Календар. В суботу: руско-кат. Косми і Даміана; рим.-кат. Серафима. — В неділю: руско-кат. Аквилина; рим.-кат. Леопольда.

— Заяви признаня руским послам. З Копичинців. Щиру подяку висказуємо руским послам і ВПреоєв. Митрополитови за славну оборону прав і чести руского народу, а з їх рішучим кроком ми вповні солідаризуємо ся. Честь Вам, Рускі послі, що запротестували грімко проти насильства і бути всепольского сойму, опустили его! Тепер, Дорогі послі, ідїть в народ, розкажіть нашу кривду на вічах, здемаскуйте польских послів вибраних на Русі — може покають ся юди-хруні, що помогли за дреглі і ковбаси вибрати Ляхів на опікунів Русі. — Русини міста Копичинцев.

З Турки. «Народна Рада» висказує свою солідарність з поведєнем руских послів і одобряє вповні їх сесесію зі сойму, узнаючи того рода протест в даних обставинах за конечний.

З Дмитрова. Ми підписані громадяни Дмитрова, повіта Камінка стр., сильно відчуваємо кривду, уполітженє і політичний гнет, в яким находить ся наш руский нарід — а заразом подивляємо тое геройске і так рішуче поведєне наших заступників в «краєвім соймі». Ми Вам достойні заступники народа, за сьмілу оборону божих і людских прав нашого народа складаємо сердечну подяку! Тож Ваш поступок, Ваше уступленє зі сойму, вповні одобряємо — а з особна ще дякуємо нашому Архирєєви Екцел. Митрополитови за оборону наших прав! Честь Вам заступники народа! Будьте певні, що весь народ піде за Вами і маймо надїю, що в згоді і вдности переможемо нашого противника! — Дми-

ЗАПИСКИ ЛІКАРЯ.

Переклала Маруся Полтавка.

(Дальше).

Я лічив на дифтерит одну молоду купчиху, на прізвище Старикову. Чоловік її повний, рум'яний купчик з добродушним видом і рудавими вусиками, сам приїздив до мене рисаком; він стїсняв і сьмішив мене своєю метушливою, купецькою ввічливістю; коли я сїдав у сані, він підтримував мене під локіть, поправляв полі моєї шуби, а, посадивши мене, сам сїдав поруч зі мною на самісїнькїм краєчку санчат. Дифтерит в хорої був дуже тяжкий, флегмонозної форми, і кілька день вона була між житєм а смертю; потім почала видужувати. Але в будуччині грозила ще небезпечність від післядифтеритних поражень.

Якось о четвертій годині ранком до мене задзвонив муж хорої. Він заявив, що в хорої несподівано зявив ся сильний біль у животі і вона дістала рвоти. Ми зараз поїхали. Була заверюха, санки швидко летїли по пустих улицах.

— Скільки ми вам, п. докторе, турбот завдаєм! — перепрашаючим голосом заговорив купець. — От-так рано вам їхати, у таку негодю!.. Спати вам не дав...

Хорій було дуже эле; вона жалилась на тягнучий біль у грудях і животі, лице її було біле і мало той трудний до опису вигляд, який

хоч трохи привичному оку каже про швидко й невідклячно близьке поражєне серця. Я сказав її мужови, що небезпечність велика. Пробувши коло хорої три години, я поїхав, бо в мене був другий тяжко хорій, якого треба було доконче відвідати. Коло Старикової я лишив досвідну фельчерку.

Через півтора години я приїхав знов. На зустріч мені вийшов її чоловік з дивним лицем і запаленими, червоними очима. Він спинив ся в дверях салі і заложив руки з заду під поли.

— Що скажете доброго? — жваво й згїрдно святав він мене.

— Як Марія Ивановна?

— Марія Ивановна? — повторив він, розтягаючи слова.

— Ну, т.к!

Він мовчав.

— Пів години назад щасливо сконала! — сказав усьміхнувшись Стариков, з ненавистю глянувши на мене. — Маю честь кланятись, — до побаченя!

І відвернувшись, він пішов в салю, повну зібраних своїхів.

В моїй уяві тепер не можуть ніяк злити ся в один два образи сього Старикова: один — метушливо ввічливий, що майже накидує ся і покїрно глядить в очі, другий — чужий для тебе, визиваючий і задирилий з червоними, палаючими ненавистю очима!

О, як страшна вона, та ненависть таких людей! Нема їй краю. В давні часи розправа з лікарями в таких випадках була коротка. «Якийсь лікар, Німець Антон, — оповідають росій-

скі літописи, — лічив князя Каракуча, і при помочи троючого зїля позбавив его життя. Великий князь, Іван III видав його синови Каракуча Сей, вимучивши его, хотїв за окупом пустити на свободу. Але великий князь не пристав на се і велїв его убити. Лікаря повезено на ріку Москву, і там зимою під мостом зарізано его ножем, як вівцю».

Після законів західних Готів, лікаря, у якого вмер хорій, без проволоки видавано своякам мерлого, «щоб вони мали можливість, зробити з ним те, що хочуть». І тепер не одні повитали би з радістю такий «добродїйний» закон; тоді просто й певно можна було-б осягати те, до чого тепер приходиться ся простувати не завжди надїйними шляхами. Перед п'ятнадцяти роками в чистопольского дїдича Геркена вмерла дочка, яку лічив земський лікар Сьвінціцький. Огірчений батько, як подавали казанські часописи, вїсе у земське зібранє заяву, що знання д-ра Сьвінціцького нижчі від фельчерських і що все населєне невдоволене ним «задля невеликого знання й неуважности». Земське зібранє визначило окрему комісію для розсліду. Жалоба п. Геркена оказалась найбільшою клеветсю і земське зібранє рішило односторонно висловити докторови Сьвінціцькому подяку за «честну й користну діяльність».

При кінці 1883 р. в одеській часописи «Новоросійській Телеграф» появил ся лист якогось п. Белякова під впадаючим в очі заголовком:

СИНА МОГО ЗАРІЗАНО!

(Незвичайний некрольоґ батька про сина).

Так кає редактор! — пише п. Беляков. —

трів, дня 1. падолиста 1903. о. Іван Боднар парох, Тимко Мельник, Гриць Марків, Петро Парій, Михайло Кононович, Гриць Сьвіак, Харко Прус, Стефан Грабінський, Семен Біляньський, Гриць Хаба, Николай Сьвіак, Іван Прус, Василь Сьвіак, Луць Сосновський, Іван Мельничук, Василь Мушка, Семань Парій, Роман Бебрека, Тимко Рудий, Григорій Востів, Василь Мостовий, Теодор Мацяж, Іван Костів, Демко Мостовий, Олекса Федур, Василь Москалюк, Корнело Іськів.

— Засідане етнографічної комісії відбуде ся в неділю 15. с. м. точно о 10. год. перед полуднем в Наук. Товаристві ім. Шевченка. На дневнім порядку: реферат д. Хв. Вовка про етнографічну експедицію в Гуцульщину і інші біжучі справи.

— В справі Лисенкового ювілею. Дотепер зголосили ся вже всі провінціональні «Бояни» до участи в концерті з виімкою святиньського, який в останніх часах стратив кілька визначійших сил, проте яко здекомплетований не може підняти ся виступівня будь що будь тяжких кантат. Отсим звизаємо Виділи всіх «Боянів», щоб як найскорше подали нам поіменний спис членів, які рефлектують на знижене карти Ізди, бо в противнім случаю буде запізно. При поодиноких особах належить подати: занятя, чи має у Львові знакомих, чи подбає о приміщенє сам — чи єму о се постарати ся?

Засідане Виділу «Союза співачких і музичних Товариств» враз з всіми предсідателями поодиноких субкомітетів відбуде ся в понеділок дня 1. с. м. о 7. год. вечером в комнатах «Висшого Інститута музичного» ул. Трибунальська 6.

Тим Товариствам, що будуть складати адреси Ювілятові, подаємо до відомости, що адреси може виготовити артистично п. Гулевич урядник «Дієстра» у Львові. — З заряду ювілейного Комітету.

— Для Львовян. В суботу дня 14. падолиста відбудуть ся вечериці з танцями в комнатах «Рускої Бесіди» Ринок ч. 10. Буфет під зарядом «Клубу Русинок». Вступ 1 К, початок о 9^{1/2} год. Дохід призначений на тов. гімн. «Сокиль». — Комітет.

— Також анархіст. «Галічанін» в своїй класифікації «українства» дійшов до того, що записав і о Мандичевського до «українських» послів. Недавно тому Przegląd, покликуючи ся на «Галічаніна» і его суд про рускі сторонництво, видав «українському» сторонництву таке гарне свідочтво, що оно є анархістичне, безконфесійне і революційне. Таким способом після класифікації «Галічаніна» понавбив і о Мандичевский поміж анархістів, безконфесійних і революціоністів. Виходить з того, що «Галічанін» сам себе переважив, доводячи річи ad absurdum.

— Статут «Сокола» в Стрию затвердило вже намісництво.

— «Сокиль» в Чорткові, оснований яко філія львівського Сокола, затвердило вже намісництво.

— Музей імени Ол. Потебні в Харкові. При харківським історично-філологічним товаристві основує ся музей імени покійного ученого Українця, професора філології в харківським університеті Вдова по покійнім, пані М. Потебня, на просьбу

Єдиного сина мого, Сократа зарізано у Херсоні, при помочи науки, як-раз о 10. годині вечером, дня 28. падолиста, завдяки нашому місцевому операторови Петровському...»

Дальше протягом цілого фейлетону д. Беляков оповідає з подробностями, як його син заболів дифтеритом, як зле лічили його лікарі, як завдяки сьому лихому ліченю недуга розширилася на гортань. З точности слідчого судії він наводить докази, що мають виправдати його жалобу, отже списує ординацію і рецепти лікарів і тим самим, мимохіть, наочно переконуює кожного, хто розуміє справу, що ціле ліченє було цілком правильне. Дитині було дуже зле. Один з лікарів признав недугу безнадійною і відіхав. Батько молив, щоби спасати дитину. Тоді др. Гершельман, що лишив ся при хорому, предложив останне средство — операцію. Під час операції, переведеної д-ром Петровським дитина умерла. Як видко з самого такя опису д. Белякова, випадок був дуже тяжкий і такого кінця можна було сподіватись кожної хвилини, — але д. Беляков, не розуміючи ані трохи справи, впливає, що оператор простісінько «зарізав» його сина¹⁾.

(Дальше буде.)

¹⁾ Після жалоби батька, тіло дитини викопано з могили і секціоновано в приві слідчого судії і чотирох експертів; околось, що дитина вмерла від удуженя дифтеритними болонками, а операцію довершено без заміту.

товариства прийшла в поміч музеви, а товариство просить і усіх своїх членів, щоби збирали для музея автографи, портрети і всячину, що вяже ся з іменем Ол. Потебні.

— Фреквенція в учительських семінарах. До мужеских учительських семінарів в Галичині ходить в біжучім шкільнім році 1903/4 загалом 1214 учеників, а іменно: в Кракові 255, у Львові 239, в Станиславові 229, в Самборі 248, в Тернополі 226, в Сокалі і Тарнові по 212, в Коропні 200, в Ряшеві 168, в Заліщиках 174, в Старім Санчі 51. — До женських семінарів записало ся 722 учениць: в Перемишлі 251, в Кракові 237 і у Львові 234. По приватних семінарах є ще 401 учениць.

— Із судової салі. При вчерашній розправі проти трех убийників Оранжевої і Шпіннерівної промовляли найперше оборонці обжалованих, а опісля предсідатель трибуналу представив лаві присяглих короткий перехід розправи. По нім забрав голос один із оборонців і заявив, що предсідатель представив чудням в двох уступах хибне правне поученє і зажадав запротокованя сего. Опісля удали ся присяжні судії на нараду. По годині зажадали судії поставленя ім ще одного питання що-до вини Радзевича, а іменно о злочин з §. 212. Отже трибунал додав еще 11. питанє: Чи Радзевич заведбав зі злости перешкодити алочинним чинам Вершхолка і Червенія-Слупецкого, хоть міг се зробити без нараженя своєї особи і членів родини? — По промові прокуратора і оборонця удали ся судії присяжні ще раз на нараду, котра тревала 3/4 години. Провідник лави, п. Муссіль, відчитав вердикт, котрим признано 11 голосами Вершхолка і Червенія-Слупецкого винним злочину скритуубийства в цілі грабіжа; до того признано Вершхолка 12 голосами винним злочину крадіжки. Радзевича признано 8 голосами винним злочину з §. 212, т. є. потверджено 11. питанє. Невагом оголосив предсідатель трибуналу ось такий засуд: Іосифа Вершхолка засуджено на кару смерти через повішенє; Іосифа Слупецкого-Червенія, котрий в хвилі виконуваня злочину не мав ще 20 літ, на 20 літ тяжкої вязниці, заостреної що місяця постом, і раз на рік 15. червня темницею і твердим ложем; Людвика Радзевича на 4 місяці тяжкої вязниці. — Вершхолек не приняв засуду, а его оборонець др. Солянський зголосив зажаленє неважности; Червеній зажадав 3 дни до задуманя; Радзевич приняв кару, а в часі наради трибуналу нарікав гірко на Вершхолка за те, що обжалував его так тяжко а несправедливо. Вершхолек посмутив після проголошеня засуду, а усмішка, що блукала доси на его устах, зникла. Тільки Червеній сказав з цинізмом: «Зможу ще выдержати тое — маю широкі плечі!»

— Судова розправа проти п. Петрицкого, редактора «Гайдамаків», заповіджена на вінї, не відбула ся, бо ще не вернули акти, вислані до Відня з сеї причини, що обжалований просив о визначенє для него суду поза границями краю.

— Доцент проти професора. Перед цивільним судом в Кракові відбула ся тими днями перша аудієнція наслідком позову о 3000 К, який вніс доцент др. Хлюмский проти проф. д-ра Кадера. Справа представляє ся ось як: Др. Хлюмский працював через кілька літ на клініках при університетах у Вроцлаві та Вирбургу і написав з великим накладом праці та коштів розвідку з обсягу операції внутрішних наростів. В зимі 1900 р. зістав др. Хлюмский асистентом при краківським університеті і хотів ту габілізувати ся. В тій цілі віддав рукопись своєї розвідки і витяг з неї в польській мові проф. Кадерови. Проф. Кадер взяв працю, щоби єї переглянути і мав відіслати опісля до друку в одній з німецьких медичних часописей. Около Різдва 1901. р. звернув проф. Кадер д-рови Хлюмському розвідку задля доповненя найновійшими добутками науки. Др. Хлюмский зробив се і віддав назад працю професорови. З початком 1902. р. заявив проф. Кадер на питанє д-ра Хлюмского, що працю відіслав до друку до віденського професора Айзельберга, тільки сеї заявив, що друк праці озвизнить ся троха по причині трудностаї при виконаню рисунків. По ячімсь часі звернув ся др. Хлюмский до проф. Айзельберга і проф. Гельфрайха з запитом про судьбу своєї розвідки, одначе ті заявили єму листовно, що не знають про неї нічого. В виду того звернув ся др. Хлюмский до проф. Кадера листовно о зворот своєї праці, однак не одержав відповіді. Дятого вінє позов о зворот своєї розвідки і о винагороду повесеної шкоди.

— Поворот з Аргентини. В будапештєнським тижневику «Неділя» находить ся цікава звістка про долю емігрантів-селян в Аргентині. Перед тижнем приїхали до Пешту в Аргентини шупсом чотири емігранти, а поліція пештєнська вислала їх до рідного села в шарішкєм комітаті. Після їх оповіданя — торік заявив ся в їх селі якийсь агент і намовив їх до виїзду до Аргентини, де, як казав, найдуть великий заробок в копальнях золота. Шість газдів послухало агента і поїхало до Аргентини. Та там запряжено їх до такої поганої роботи, що годі було выдержати. Два з них в нічи утікли, та невдовзі найде-

но їх трупи коло одного аргентиньського села. Над прочими чотирма змилував ся англійський консуль, взяв їх під свою опіку і так они з тяжкою бідою вернули до старого краю.

— Торговец живим товаром. Краківська поліція арештувала оноді Якова Каца, що легітимувал ся американськими документами. Він хотів оженити ся в Кракові з одною молодою жидівкою, однак тимчасом виявило ся, що Кац має жінку і трох дітий. Поліція підозріває, що він займає ся торгівлею живого товару.

— Огні. В Белзі вилух в сіх днях пожар, який знищив до гла вісім домів разом із господарськими будинками. Шкода виносить до 20.000 К, а обезпечена на 16.000 К в позакравських асекураційних товариствах. Причина пожару незвісна.

З Лоди доносять, що ві вторник дня 10. с. м. вибух там перед 6. годиню рано пожар в великій ткацкій фабриці Фридриха Абля. Жертвою огню впало ціле внутрішнє фабричне урядженє, 60 варетатів і багато вже готового вовняного сукна. Шкода виносить понад 200.000 рублів. 270 робітників найшло ся поки-що без хліба.

— Страшний злочин. Жінка друкарського робітника в Берліні, Вінтерштайна, котрий находить ся тепер в заведеню для грудних недуг, повисила оноді рано трех своїх синів (від 4 до 7 літ) а опісля зголосила ся в поліцію.

— Загадочний злочин. Ціла італійська праса займає ся тепер дуже горячо загадочним злочином, доконаним в Римі. Адвокат Юліо Росада оженив ся проти волі своєї матери із молодою панною, Матильдою Паольоні і помимо доконаного факту не міг ніяк улагодити матери. Справу погіршили ще спори о маєток. Дня 13. мая с. р. виїшов Росада з материю на прохід; від того часу не бачив уже нікто більше пані Росади. Одні розказують, що син убив матір, а єї тіло вложив у пачку і вислав до Палермо, інші знова припускають, що Росада кинув матір до кирниці, в глибині катакомб. Сей останній здогад набирає імовірности, бо та кирниця була зруйнована і прикрита заваленєм склеплінєм. Поліція взяла ся до розкопуваня руїн. Росада зник нагло, щоби уникнути арештованя.

— Експлозия в фабриці пороху. В Петербурзі вилетіла оноді у воздух фабрика пороху Попова, при чім 9 осіб стратило житє, а дуже багато людей поранило ся.

— Пожар в поїзді. В неділю вибух в почтовім возі залізниці, що їхала із Москви до Селіпа, пожар через се, що запалила ся пачка з целюльоїдом; згоріло 400 пачок з целюльоїдом і 14 мішочків золота.

— Самоубийство мільонера. В Казанліку в Болгарії відобрав собі житє один із найбогатших Волгар, Ботев Палазоблю. По найспокійнійшій розмові із старенькими родичами удав ся він до покоя брата і відібрав собі там житє вистрілом з револьверу. Се убийство викликало загальне вражінє, тимбільше, що причина того кроку невідома.

— Невинно засуджений. Із вязниці в Кіль випущено оноді муляря Бурмайстера, котрого засуджено 26 літ тому назад на доживнєнну вязницю. Він брав участь в 1877. р. в нападї, який урядив его батько в цілі рабунку на млин Дамсдорф. В часі сего нападу убито мельника разом із жінкою. Коли злочин виїшов на яву, батько Бурмайстера — знавий злодій і уже кілька разів судово караний, випер ся убийства. За се признав ся до всего его син. Суд присяжних в Кіль засудив обох на смерть, одначе монарший декрет замінив ім кару на доживнєнну вязницю. Отець помер в 1896 р. Тоді зізнав его син, що се небіщик допустив ся убийства, але він приймив сей злочин на себе, бо бояв ся, щоби батька не засуджено на смерть. Суд розглядав ту справу 7 літ і довів вінци до того, що Бурмайстер виїшов з вязниці. Він має тепер 51 літ, а з родини живе ще его мати, 91-літна старушка.

— Убийство задля грабіжи. В ночи з дня 1. на 2. с. м. в селі Колініквці в Бесарабії, недалеко буковиньської границі, впало пятох узбровних злочинців до мешканя місцевого лісничого, убивли его і забрали з каси 21.000 рублів. Убийникам удало ся утечи, хоча стріляли до них єсуєди з домів. Один з них дістав ся через границю до Буковани, про що повідомили російські власти черновецьку поліцію. Австрійська жандармерія зачала за ним шукати і найшла его в готелю Н. Готліба в Чернівцях. Він називає ся Ганезеон і є Румунон з Бесарабії. Найдено при нім російські гроші і всякі дорожочніности, що походять певно з грабіжи в Колініквцях.

— З залізниць. Виданє II. додатку до тарифи часть II. зпінтка 2. для перевозу осіб, пакунків, посилок експресових і псів на залізницях льокальних, остаючих в державнім заряді. Сіть східна. — З днем отвореня руху на шляху Янів-Яворів залізниці льокальної Львів-Клепарів-Янів входить в житє додаток II. до висне згаданої тарифи. Сей додаток містить в собі постанови тарифові і кільометровка для згаданої залізниці. Ціна 10 сот.

З днем 1. падолиста 1903 вийшов в жите додаток до тарифи часть II, ашитка 2, в яким містять ся знижені ціни перевозові для тертиць.

З днем 1. падолиста 1903 вийшов в жите додаток I до тарифи часть II, в яким містять ся доповненя і зміни дотверішних постанов. Ціна 10 сот.

— Дрібні вісти. В Перемишли лютує шкарлятива. Руску гімназию — як доносять — замкнуто. — Шкільний інспектор п. Фонфара занедавав на параліж і одержав довшу відпустку. Его заступником іменованій директор школи ім. Елисавети, п. Филип Борецкий.

Пам'ятаймо на Товариство зпомоги церков імени св. Петра у св. Юра у Львові і вступаймо громадво в его члени. — Членська вкладка вносить: 1 К від особи а 5 К від церкви, громади, брацтва, товариства і т. п. річно і 1 К вписового однократно.

Телеграми

з дня 13. падолиста.

Рим. На вчерашнім консисторі Папа надав кардинальські відзнаки ке: Ажутіому, Таліянїому, Качталерови, Меріому дель Валь і Калігаріому. Се торжество відбуло ся в присутности кардиналів, єпископів, пралатів, римської шляхти і запрошених гостей.

Відень. Кількох перебуваючих у Відни чеських послів заявило, що Чехи пічнуть обструкцію сейчас на першій засіданю парламенту.

Будапешт. Обструкція опозиції в угорськїм соїмі почала ся на вчерашнім засіданю, яке тривало в малими перервами аж до 3. год. по півночи.

Льондон. Daily Mail доносить з Тіентсїну, що китайське правительство має готових 45.000 війська до обсади Манджуриї.

Париж. Кружить ту чутка, що російський міністер заграничних справ гр. Лямбдорф має уступити, в наслідок інтриг Победоносцева.

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Соляшній у Львові.

— Від 1. до 15. падолиста 1903. —

величава програма:

- 1) Увертура (Реклямограф).
- 2) Marietta Welseron, французско-англійська співачка.
- 3) Brothers Nelson, комічний акт силачів.
- 4) Jane et Perret, французські дуєтисти і ексцентричні танцюристи.
- 5) Кльовн Артур, акробат, rotouri з тресованими псами.
- 6) Міжнародні перегони.
- 7) Les 3 follichons в золотім саді.
- 8) Оркестра.
- 9) Ariola Sze-manovics Trio, гімнастичні баленси — живий млин.
- 10) Людвиковский з новим репертуаром.
- 11) The 3 Andrews, англійська пантоміна: «Все в звалищах».
- 12) Американський біоскоп. Нова серія образів.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В неділю і свята 2 представлєнє о 4. год. попол. і 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Ремісники

70(3-10)

і промисловці,

котрі хочуть виобразувати ся на добрих агєнтах, одержать безлатне поученє і заразом предложєнє до заступства під M J. 3304 в бюрі G. L. Daube & Co. Frankfurt a/M.

Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видає сими днями найдешевїший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗИИ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Вислає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВІТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

Читайте!

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові

уділяя своїм членам на 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміністрації, за предложєнем документів винауючих достаточну гіпотєку.

ПОЗИЧКИ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1.239.243 корон.

СПЛАТУ може бути тільки обезпечений трєвало в „Дністрі“ від огню.

Членом членський вписєть 50 К, вписове 2 К. Число членів: 2.391 а 2.501 уділами на 125.050 К.

Удїл щадничї приймає „Дністер“ і опрєцентує до 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1.103.333 корон.

Вкладки розділяє ся частію на двїдєду для членів, частію на публичні добродїїні ціли: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті ціли розданю дотєпер з Товариства кредитового 10.840 корон.

Чистий зиск в справах позичок уділяє Дирекція і агєнти.

ІНФОРМАЦІЙ 31/12 1903. ДИРЕКЦІЯ.

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

вєякі

папєри цїнні

і МОНЕТИ

по найдешевшїм курсї денїм, не числячи ніякої провїзїї.

Найновїший твір

Л. Лопатинського

„ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі сьпївами

(з побуту літників)

Відзначає ся невичерпаним ювілїальним гумором і жвавим діалогом. Ся комедия збогачує знатно галєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмїшність ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедїї упосліджєним недотєпою, але протївно має нагоду посьмїяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

— Цїна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

„Напівник церковний“

виданий бл. п. Ігнатїєм Полотнюком в Перемишли, можна набувати у тогож жени під адресою: Катєрина Полотнюк, вдова по півци катєдральнім в Станиславові, ул. Собїського ч. 50.

Цїна брошуров. прим. 4 К. Оправного в пів-полотно 4 К 50 с. Оправного в полотно 5 К. Пересылка почтова 60 сот.

Розклад поїздів зелїзничих.

Львів-Краків-Відень-Варшава-Вроцлав-Берлин, Прага-Карльсбад. Рим-Фльоренция-Венеция, Цїрїх-Париж-Остенда, Київ-Одєсса-Вильно.

Львів	Краків	Відень	Варшава	Вроцлав	Берлин	Прага	Карльсбад	Рим	Фльоренция	Венеция	Цїрїх	Париж	Остенда	Київ	Одєсса	Вильно
1245	825	250	250	231	130	840	231	130	840	231	130	840	231	130	840	231
251	622	240	240	1220	—	920	1220	—	920	1220	—	920	1220	—	920	1220
733	139	758	758	703	—	130	703	—	130	703	—	130	703	—	130	703
200	1000	1020	1020	1220	—	500	1220	—	500	1220	—	500	1220	—	500	1220
725	600	925	925	725	—	915	725	—	915	725	—	915	725	—	915	725
935	1235	—	—	450	—	140	450	—	140	450	—	140	450	—	140	450
1030	—	—	—	1000	—	—	1000	—	—	1000	—	—	1000	—	—	1000
650	224	933	933	838	—	249	838	—	249	838	—	249	838	—	249	838
911	—	—	—	751	—	—	751	—	—	751	—	—	751	—	—	751
217	1053	556	556	215	—	622	215	—	622	215	—	622	215	—	622	215
855	525	1119	1119	825	—	1130	825	—	1130	825	—	1130	825	—	1130	825
718	231	1000	1000	818	—	243	818	—	243	818	—	243	818	—	243	818
1222	645	302	302	337	—	1040	337	—	1040	337	—	1040	337	—	1040	337
1228	651	303	303	329	—	1034	329	—	1034	329	—	1034	329	—	1034	329
930	545	950	950	725	—	1105	725	—	1105	725	—	1105	725	—	1105	725
437	931	208	208	1150	—	714	1150	—	714	1150	—	714	1150	—	714	1150
345	940	615	615	1215	—	750	1215	—	750	1215	—	750	1215	—	750	1215
—	—	735	735	—	—	945	—	—	945	—	—	945	—	—	945	—
—	—	1105	1105	—	—	445	—	—	445	—	—	445	—	—	445	—
—	—	634	634	—	—	910	—	—	910	—	—	910	—	—	910	—
—	—	110	110	—	—	230	—	—	230	—	—	230	—	—	230	—
825	825	1045	830	720	525	550	710	710	550	710	550	710	550	710	550	710
1055	531	950	733	835	708	1235	845	825	1040	835	708	1235	845	825	1040	835
—	715	—	545	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
630	150	900	900	75	—	1020	75	—	1020	75	—	1020	75	—	1020	75
555	714	759	759	814	—	1119	814	—	1119	814	—	1119	814	—	1119	814
818	824	803	803	814	—	814	814	—	814	814	—	814	814	—	814	814
555	920	—	—	—	—	859	—	—	859	—	—	859	—	—	859	—
1107	512	—	—	—	—	129	—	—	129	—	—	129	—	—	129	—

Увага: Поспїшні поїзди означєні товстим друком. — Чє середно-європейський.